

Egy soproni fiú a Budaörsi repülőtéren, 1938-ban

Hauser József budaörsi krónikájában megemlíti, hogy a repülőtér építéséhez, a község legjobb földjeinek igénybevétele után 1933-ban kezdtek. Az 1934-es A. T. I. Kiszatlasz szerint „A légi közlekedést a Magyar Légiforgalmi Rt. és több idegen vállalat látja el a külfölddel. A mátyásföldi, újabbban a budaörsi légikikötő fontos állomása a kelet-ázsiai brit és holland repülőjáratoknak is.” Ezek szerint egy éven belül már Budapest európai kapuja a Budaörsi repülőtér volt, sőt, az egész világot az akkor új légikikötő kapcsolta össze a világgal. 1938-ban egy tizenhárom éves kisfiú csodálkozik rá a fővárosra, s a neki külön élményt jelentő Budaörsi repülőtérre. Élményeit meg is írta a *Nyugati Őrszem* című diákújságban.

Megtudjuk beszámolójából, hogy a 27-es autóbusz akkor épített új vonalon vitte ki a repülőtér utasait a Vörösmarty térről. Átment az Erzsébet hídon, az akkoriban parkosított Tabánon (akkortájt rombolták le az ősi városrészt), majd rátért a Budaörsi útra. Ugyancsak megkopott állapotban ma is megvan az akkor ragyogónak érzett útvonal. „Szélcsendes idő van, gyakorlatoznak a katonák. Nagy füves térség, sfk, minden emelkedő nélkül, szélén erős fényű lámpák, ezt látni az út felől.” Megfigyelte a kisdíák, hogy a repülőtér körülvevő hegyeken, azok legmagasabb pontjain lámpák látszanak a messzeségben, ezek tájékoztatják az éjszaka érkező gépeket.

A főépület mellett, kisé balra álltak a hangárok. A főépületbe autófelfjárók, lépcsők vezetnek. Az egész idegenforgalmi látványosság is volt, a belépőknek jegyet kellett váltaniuk.

„Először egy kör alakú előcsarnokba lépünk, hol

körös-körül a falakon fényképek és repülőgépek számára készült térképek függenek. Fel és le lépcsők vezetnek, de egyik felé sem mehetünk, mert fent katonai őrség van, le pedig csak az mehet, aki utazik. Ott van a pénztár és a vám.”

A tizenhárom éves Ruhmann Jenő III. osztályos tanuló – ő a beszámoló szerzője – ezután egy nagy üvegajtón keresztül ment ki az erkélyre. „Itt már sokan vannak, akik a katonai kis repülőgépeket nézik, amint fel és le szállodnak.” – Az új Budaörsi repülőtér tehát egyszerre látott el katonai és polgári feladatokat. Az erkély jobbra-balra nyitott folyosóban folytatódott, mely körbefutott a fél épületen. Még egy ablakon is bekukucskált a kisdíák, és megfigyelte, hogy az ajtókon szobaszámok álltak – még egy kisebb szálloda is elfért az épületben. Efellett is erkély, melyen puszkás katonák őrködtek, és a fényszórókat irányították. Az épület előtt betonozott téren álltak az utasszállító gépek. Megfigyelte a kisdíák azt is, hogy az itt gyakorlatozó katonai repülőgépek erre a területre nem gurulhattak előre, csak a füves térségen gyakorlatozhattak. Füves területen szállt le mindegyik gép, de az utasszállítók az épület elé gurultak. Az épület mellett gurítható lépcsők állnak, ezeket vezetik a lezálló gép mellé, hogy az utasok kiszállhassanak. „Mindezt keresztapám magyarázta meg” – teszi hozzá a beszámolójában. Éles csengőszó jelezte, hogy Bécsből érkezik a magyar gép. Csakugyan nagyobb gépet látott, folytatta beszámolóját, „s fölénk érve egy pár kanyarlan lezökken a füves térségre, majd az épület előtti betonozott térre fut és megáll”. A repülő mellé lépcsőt gurítanak és a ki-

szálló utasok „a földszinten levő vámolóhelyiségbe mennek. A gép szép járdán a hangárba gurul. Az autóbuszok is előállnak, hogy az utasokat Pestre szállítsák. Nemsokára még két gép, egy angol és egy cseh érkezik. Gyönyörű gépek.”

Hát persze, hogy gyönyörű a repülőgép Ruhmann Jenő III. osztályos tanulónak, akinek valószínűleg elsőnek megjelent írásos művét még a szigorú tanár apa, az idősebb Ruhmann Jenő is átnézte, átfésülhette. Így is pontos megfigyeléseket hagyott ránk.

A kisdíákos zárászt idézzük: „Még egyszer megcsodáljuk a gyönyörű épületet, azután az autóbusz, sokkal gyorsabban, mint kifelé, beröpt Pestre, hová a pompás esti kilálgításban értünk.”

Ruhmann Jenőke először látott polgári-katonai repülőtérrel Budaörsön, elég pontosan leírta. Az 1933-ban épült fogadóindítócsarnok ma is megnézésre érdemes. De hozzáférhet-e bárki, aki a magyar polgári repülés bölcsőjére kíváncsi? 1934-ben a budaörsiek sajnálták jó szántóföldjeiket a repülőtértől – nem tudhaták, hogy tíz év múlva Magyarország német megszállásakor gondosan lecsapnak a repülő alakulatok erre a területre. Aztán két év múlva azt is elveszik majd tőlük, amit nem használtak fel repülőtérnek. 1945 után ide hozzák haza a Nyugatra szökött nyilas „nagyságokat”, majd 1950-re felépül a Ferihegyi repülőtér, és a Budaörsi repülőtér kis szöcskegépek vegyvédelmi bázisává válik. Újabbban ez a hely is ébredszik csipkerózszaálmából, itt bontakozik ki a hazai polgári repülés. De visszahozza-e az az egykori ősi dicsőséget?

KOVÁCS JÓZSEF LÁSZLÓ